

**ANLAŞMALI BOŞANMA
ÜZERİNE TEORİK VE PRATİK
ÇALIŞMALAR**

Stj. Av. Mehmet ÖCAL

BOŞANMA

TANIM

- **TANIM** : Eşlerden birinin istemi üzerine, yargıcın bu istemi yerinde görerek, eşler arasındaki evlilik girmiş ilişkisine son vermesi halidir. Boşanma sadece kanunda öngörülen sebeplerin varlığı halinde açılacak bir dava ile ve hakim kararı ile mümkündür.

BOŞANMA BOŞANMA SEBEPLERİ

- **BOŞANMA SEBEPLERİ** : Özel ve genel sebepler olmak üzere iki alt başlığa ayrılır.
-
- **A) Özel Sebepler**
- - Zina m.161
- - Hayata kast pek kötü ve onur kırıcı davranış m.162
- - Suç işleme ve haysiyetsiz hayat sürme m.163
- - Terk m.164
- - Akıl hastalığı m.165

BOŞANMA BOŞANMA SEBEPLERİ

- **BOŞANMA SEBEPLERİ** : Özel ve genel sebepler olmak üzere iki alt başlığa ayrılır.
-
- **A) Genel Sebepler**
- Evlilik birliğinin temelden sarsılması
- m.166

ANLAŞMALI BOŞANMA (Tmk. 166/3)

- Kanunda anlaşmalı boşanma şöyle düzenlemiştir: *“Evlilik en az bir yıl sürmüş ise, eşlerin birlikte başvurması ya da bir eşin diğerinin davasını kabul etmesi hâlinde, evlilik birliği temelinden sarsılmış sayılır. Bu hâlde boşanma kararı verilebilmesi için, hâkimin tarafları bizzat dinleyerek iradelerinin serbestçe açıklandığına kanaat getirmesi ve boşanmanın malî sonuçları ile çocukların durumu hususunda taraflarca kabul edilecek düzenlemeyi uygun bulması şarttır. Hâkim, tarafların ve çocukların menfaatlerini göz önünde tutarak bu anlaşmada gerekli gördüğü değişiklikleri yapabilir. Bu değişikliklerin taraflarca da kabulü hâlinde boşanmaya hükmolunur. Bu hâlde tarafların ikrarlarının hâkimi bağlamayacağı hükmü uygulanmaz.”*
- Kanundaki bu düzenlemeye göre kanunkoyucu, evlilik birliğinin temelden sarsılması ilkesinden ayrılmamıştır. Sadece bu durum kesin bir karine olarak kabul edilmiş, dolayısıyla hâkime aksinin geçerli olup olmadığını araştırma yetkisi verilmemiştir.

ANLAŞMALI BOŞANMANIN KOŞULLARI

- **A)** Evlilik en az 1 yıl sürmüş olmalıdır. (Süre evlenme akdinin yapıldığı tarihten itibaren başlar)
- **B)** Boşanmak için eşler birlikte başvurmalıdır.
- **C)** Veya bir eş diğerinin açtığı boşanma davasını kabul etmelidir.
- **D)** Boşanma kararı verebilmek için hâkim, bizzat tarafları dinlemek zorundadır. (Anlaşmalı boşanma iradelerinin serbetçe verilip verilmediği tespit için taraflar bizzat dinlenir.)
- **E)** Hâkim tarafların iradelerini serbestçe verdiklerine kanaat getirmelidir.
- **F)** Taraflar, boşanmanın mali sonuçları ile çocukların durumu hakkında anlaşmış olmalı ve hâkim bu düzenlemeyi uygun bulmalıdır.(Hâkim boşanma talebi ile birlikte verilen anlaşmayı uygun bulmazsa, boşanmaya karar vermez. Hâkim tarafların hazırladıkları anlaşmada bazı değişiklikler öngörür ve bu değişiklikler taraflarca kabul edilirse, hâkim boşanmaya karar verir.

BOŞANMAYA YETKİLİ MAHKEME

- TMK'nın 168. maddesine göre boşanma ve ayrılık davasında yetkili mahkeme, eşlerden birinin yerleşim yeri veya eşlerin davadan önce son altı aydan beri oturdukları yerdeki Asliye (Aile) Hukuk Mahkemesidir.

BOŞANMANIN MALİ SONUÇLARI VE ÇOCUKLARIN DURUMU (TMK 134/3)

- Anlaşmalı boşanmak isteyen taraflar boşanmalarının mali sonuçlarını ve çocuklarının boşanmadan sonraki durumlarının ne olacağını hâkime açıklamak zorundadırlar. Bu açıklama yazılı olabileceği gibi mahkeme huzurunda sözlü olarak da açıklanabilir. Sözlü olarak açıklanan hususlar mahkeme tutanağına geçirilir ve bu tutanak eşler tarafından bizzat imzalanmalıdır.

BOŞANMANIN MALİ SONUÇLARI

- Anlaşmalı boşanmak isteyen davacı ve davalının maddi ve manevi tazminat(m.143) , iştirak ve yoksulluk nafakası konularında muğlak ifadelere yer verilmemek şartıyla ayrı ayrı beyanları alınmalıdır. Boşanma protokolünün hakim tarafından kabul görmesi için protokol çekişmeye yer vermeyecek hususlar çerçevesinde muğlak ifadelerden uzak bir içeriğe sahip olmalıdır. Bu sebeple davalı ve davacı eşler boşanmanın asli ve ferileriyle ilgili olarak açık bir şekilde anlaşmış olmalıdır.

BOŞANMANIN MALİ SONUÇLARI

- Eş ve çocuklara hükmedilecek nafaka miktarı boşanma protokolünde spesifik bir şekilde açık ve belirlenebilir olmalıdır. Çocuklar için mutlaka bir nafaka alacağına hükmedilmek zorundadır. Ancak bu zorunluluk eşler arasında aranmaz. Buna göre boşanma protokolünde eşler aralarında nafaka alınmayacağına ilişkin bir şartı kabul etmişler ise hakim bu şartla bağlıdır. Hakim eşlerden birini zorla nafaka alacaklısı veya borçlusu yapamaz.
- Nafaka alınacağına ilişkin bir ibare varsa boşanma protokolünde açık bir ifadeyle nafaka miktarı nasıl, ne zaman ve hangi yolla yatırılacak bu hususlar belirlenmelidir.

BOŞANMANIN MALİ SONUÇLARI

- Eşlerden birinin maddi veya manevi bir tazminat isteği varsa bu protokolde açık bir şekilde belirtilmelidir. Aksi halde anlaşmalı boşanmada eşlerden biri tazminat talebinde bulunmamışsa anlaşmalı boşanma sonucunda ayrı olarak boşanma dolayısıyla bir tazminat alacağı iddiasında bulunamaz. Ancak çocukların maddi ve manevi tazminat talepleri anlaşmalı boşanma sonuçlansa dahi anne ve babalarından haklı gerekçelerle her zaman istenebilir.
- Eşlerden birinin maddi veya manevi bir tazminat isteği yoksa bu husus protokolde açık bir şekilde belirtilmelidir.

ÇOCUKLARIN DURUMU

- Ergin olmayan çocukların velayetinin kime verileceği ve velayeti verilmediği tarafın çocukla kişisel ilişkisinin ne biçimde olacağı konusunda tarafların beyanları mutlaka alınmalıdır. Hakim anlaşmalı boşanmada protokole kamu yararını ilgilendirdiği için çocuk yararına müdahale edebilir.

ANLAŞMALI BOŞANMADA KUSUR ARAŐTIRILMASI YAPILAMAZ

- Anlaşmalı boşanmada hakimin, taraflar boşanma yolunda iradelerini aŐıkladıklarında evlilik birliğinin temelinden sarsılmış olduğunu araŐtırması olanaklı değildir. Buna göre tarafların herhangi bir biÇimde ikrarları hakimi bağlamaz kuralı uygulansaydı anlaşmalı boşanma yapılamaz duruma gelirdi.

ANLAŞMALI BOŞANMA İLE İLGİLİ YARGITAY KARARLARI

- Anlaşmalı boşanma koşullarının yerine getirilip getirilemeyeceğini hâkim denetlemek zorundadır. (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 09.03.1994 gün E.2-894, K. 125 sayılı ilâmı)
- Taraflar bizzat dinlenmeden anlaşmalı boşanma kararı verilemez. (Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 11.05.1998 gün ve E. 4765, K. 5681 sayılı ilâmı)
- Anlaşmalı boşanma koşulları yoksa MK. 134/1 koşulları kendiliğinden araştırılır. (Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 10.12.1997 gün ve E. 12360, K. 13465 sayılı ilâmı)

ANLAŞMALI BOŞANMA İLE İLGİLİ YARGITAY KARARLARI

- Anlaşmalı boşanma kararı ile eşler arasında karı kocaya ilişkin parasal sonuçlar (tazminat nafaka) yönünden kesin hüküm oluşturur. (Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 07.03.1997 gün ve E. 1032, K. 2584 sayılı ilâmı)
- Anne bakım şefkatine muhtaç çocuğun anneden yoksun bırakılmasına ilişkin anlaşmanın kabulü olası değildir. Boşanma temyiz edilmese bile velayet kararı bozma nedeni değildir. (Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 11.05.1998 gün ve E. 4785, K. 5678 sayılı ilâmı)
- Davacı asil dinlenmemişse anlaşmalı boşanma kararı verilemez. (Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 21.01.1998 gün ve E. 13746, K. 616 sayılı ilâmı)

ANLAŞMALI BOŞANMA İLE İLGİLİ YARGITAY KARARLARI

- Anlaşmalı boşanma kararı verildikten sonra da davadan feragat edilebilir. (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 16.10.1991 gün E.2-465, K. 493 sayılı ilâmı)
- Tek bir konuda bile anlaşma gerçekleşmemişse artık anlaşmalı boşanmaya dayalı olarak boşanma kararı verilemez. (Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 26.01.1999 gün ve E. 12775, K. 114 sayılı ilâmı)
- Anlaşmalı boşanma uyarınca davalının duruşma tutanağına geçirilen beyanı kendisine imzalatılmalıdır. (Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 14.12.1998 gün ve E. 12095, K. 13582 sayılı ilâmı)

ANLAŞMALI BOŞANMA İLE İLGİLİ YARGITAY KARARLARI

- Anlaşmalı boşanma davasında iştirak nafakası istenilmemesi çocuğun hakkının ortadan kalkmış olduğu anlamına gelmez. (Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 14.10.1998 gün ve E. 10493, K. 10861 sayılı ilâmı)
- Evlilik bir yıldan az sürmüş ise davalının kabulü anlaşmalı boşanma için yeterli değildir. (Yargıtay 2. Hukuk Dairesi 28.11.1997 gün ve E. 11547, K. 12959 sayılı ilâmı)

ANLAŞMALI BOŞANMA PROTOKOLÜ ÖRNEĞİ

- BOŞANMA ANLAŐMASI ÖRNEĞİ
İÇİN LÜTFEN TIKLAYIN

